

Handläggare
Therese Salomon
Telefon: 0850808079

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2019-10-24

Remiss från kommunstyrelsen Stockholms stad - Revidering Stockholms stads Vision 2040.

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från stadens nämnder och bolag med anledning av remiss *Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm*. Den reviderade visionen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling i Stockholm som möter samhällsutmaningarna och skapar innovation, tillväxt och attraktionskraft.

Visionen är i likhet med budgeten, indelad i tre huvudteman med samma utgångspunkter som kommunfullmäktiges inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomisk och innovativ storstad för framtiden

Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm är en vision om hur staden tar till vara på möjligheterna och tillsammans skapar en social, ekonomisk och hållbar utveckling i Stockholm. Det är ett strategiskt åtagande från Stockholms stads sida för att möta framtidens utmaningar. Genom visionen skapas tydlighet både internt och externt om de långsiktiga ambitionerna.

Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till föreslagen vision, men har synpunkter på vissa områden som behöver förtydligas. Visionens koppling till Agenda 2030 skulle kunna utvecklas liksom trygghetsfrågan och stadens anpassning till ett förändrat klimat.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat revidering av *Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm* på remiss. Stockholms stad har haft en stadsövergripande och långsiktig vision som överordnat styrdokument under drygt 12 år. Visionen har varit styrande för kommunfullmäktiges budget med treårsplan. I samband med beslut om budget 2019 har kommunfullmäktige beslutat att ge kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och leda arbetet med att revidera *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla*.

Det nya visionsförslaget har sin grund i tidigare visioner och i de långsiktiga mål som framgår av kommunfullmäktiges budget för 2019. Revideringen tar sin utgångspunkt i kunskaper om trender och globala strukturer som har betydelse för Stockholmsregionen och dess särskilda förutsättningar och utmaningar. Nedan sammanfattas de utmaningar som framgår av, till *Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm*, bifogat tjänsteutlåtande.

Demografiska utmaningar

Det senaste decenniet har stadens befolkning ökat med i genomsnitt nära 15 000 invånare per år. Det föds många barn i Stockholm och utbyggnaden av förskolor och skolor behöver fortsätta, men befolkningen ökar också genom en stor invandring. Många av de nyanlända är i förvärvsverksamma åldrar vilket föryngrar befolkningen som helhet och innebär en stor utvecklingspotential om integrationen på arbetsmarknaden förbättras.

Andelen yrkesverksamma ökar med 23 procent, men deras andel av befolkningen minskar. Samtidigt förväntas antalet personer över 80 år mer än fördubblas vilket medför en ökad efterfrågan på äldreomsorg och anpassade boenden. En ökad samverkan med privata aktörer, civilsamhälle och Region Stockholm är av största vikt.

Ännu klarar inte alla barn målen i skolan

Förskolan och skolan har stor betydelse för barn och ungas utveckling. Forskning visar att en förskola som skapar goda lärande- och utvecklingsmöjligheter kan förbättra barns hälsa och främja senare skolprestationer. Inskrivningsgraden i förskolan är hög inom staden som helhet men i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar är inskrivningsgraden lägre.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Lindhagensgatan 76
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
kungsholmen@stockholm.se
stockholm.se

Tryggheten och tilliten har minskat

Ett ytterligare område som kräver ett ökat fokus är delaktighet, trygghet och säkerhet. Av stadens och nationella mätningar framgår

att den upplevda tryggheten och tilliten till människor i vår närhet har minskat.

Exempel på detta är äldreomsorgen där det i stadens brukarundersökningar framgår att brukare inom hemtjänsten och särskilt boende känner sig mindre trygga i Stockholm i jämförelse med riket som helhet. Även inom skolan återfinns en ökad upplevd otrygghet. Drygt en av tio elever har i skolenkäten i Stockholm svarat att man inte känner sig trygg i skolan och trenden är att andelen otrygga elever ökat något det senaste året.

Inom stadsmiljöområdet ställs frågor för att få kunskap om hur människor upplever tryggheten i staden som helhet och i den egna stadsdelen. Det är framförallt hur man upplever tryggheten i staden som helhet, snarare än i den egna stadsdelen, som har minskat jämförelsevis kraftigt under åren 2015-2017. Samtidigt har de anmälda våldsbrotten minskat de senaste åren, och skillnaderna mellan stadens områden avseende våldsbrott har också minskat.

Levande stadsmiljöer behövs

Hela Stockholm behöver växa och stadens alla delar behöver utvecklas för att bostadsmål och hållbarhetsmål ska kunna uppnås. Stockholm ska vara en tät, sammanhållen stad och blandad stad där bebyggelse och grönstruktur och stadskvaliteter samspelar och ger förutsättningar att skapa goda livsmiljöer. Det är viktigt att staden tillvaratar goda initiativ från aktörerna på marknaden och möjliggör kompletteringsprojekt som bidrar till stadens övergripande mål och skapar nya värden.

Goda möjligheter till idrott och fritid

När staden blir tätare är bra parker, tillgängliga naturområden, lekplatser, och goda möjligheter till idrott och särskilt angeläget. Idag är närheten till idrottsanläggningar överlag god i Stockholms stad, däremot är tillgången till anläggningar per invånare låg.

Barn och ungdomar som deltar i föreningsliv eller andra organiserade fritidsaktiviteter mår bättre och har bättre studieresultat än andra unga. Det finns emellertid stora skillnader i nyttjandet av det offentligt subventionerade fritidsutbudet inom Stockholms stad. En generell och tydlig trend är att barn och unga från socioekonomiskt svaga förhållanden, särskilt flickor, i mindre utsträckning deltar i organiserad fritidsverksamhet. För att motverka dessa skillnader behöver staden öka tillgängligheten till kultur- och idrottsaktiviteter för barn och ungdomar med fokus på socioekonomiskt svaga områden.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Lindhagensgatan 76
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
kungsholmen@stockholm.se
stockholm.se

Allt större klimat- och miljöutmaningar

Den växande staden står inför allt större miljö- och klimatutmaningar. Andelen förnybar energi behöver öka och miljöpåverkan från framförallt transportsektorn minska, samtidigt som en resurs- och energieffektiv samhällsutveckling främjas. Innovationer och entreprenörskap har en viktig roll i denna omställning. Samhällets beredskap för att klara klimatförändringar och extrema händelser behöver samtidigt bli större.

Tudelad arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Stockholm präglas av tydliga skillnader i arbetslöshetsnivå utifrån födelseland och utbildningsnivå. Även sysselsättningsgraden skiljer sig åt beroende på födelseland.

Utbildning blir allt viktigare på arbetsmarknaden och staden har en viktig uppgift att vägleda och matcha personer till arbete genom utbildning. Ett brett samarbete mellan näringsliv, akademi, civilsamhälle och offentlig sektor behövs för att förbättra matchningen och öka integrationen på arbetsmarknaden och tillgodose behovet av arbetskraft.

Näringslivet behövs i hela staden

Stockholmregionen är Sveriges ledande tillväxtregion, med både en god ekonomisk tillväxt och stark befolkningstillväxt. Företagen i Stockholm konkurrerar i ökad utsträckning om kompetens, kapital och investeringar med andra stora städer i världen. En viktig förutsättning för att behålla konkurrenskraften ligger i förmågan att vara en attraktiv stad för företag att starta och utvecklas i. Stockholms stad behöver därför bidra med långsiktiga och goda förutsättningar för företagande i hela staden.

Teknikutvecklingen är en stark förändringskraft

Digitaliseringen och artificiell intelligens (AI) kommer att ha en stark påverkan på samhällets och Stockholm utveckling. Många kommunala verksamhetsområden kommer att kunna effektiviseras och digitaliseringen och AI erbjuder fantastiska möjligheter. Men en ökad teknikanvändning är inget mål i sig, utan ett medel för en utvecklad kommunal verksamhet och att förenkla människors vardag. Det finns också risker kring digitaliseringen avseende exempelvis integritetsfrågor, säkerhet och kommunikation som behöver hanteras.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Lindhagensgatan 76
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
kungsholmen@stockholm.se
stockholm.se

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab i samverkan med parkmiljö-, förskole-, socialtjänst-, äldreomsorgs- och ekonomiavdelningarna. Ärendet är behandlat i pensionärsrådet

2019-10-21, i rådet för funktionshinderfrågor 2019-10-17 samt i förvaltningsgruppen 2019-10-17.

Ärendet

Vision 2040 - möjligheternas Stockholm

Stockholm förändras. År 2040 förväntas staden ha över 1,3 miljoner invånare. Fler stockholmare med särskilda behov kommer att ställa höga krav på att stadens gemensamma ytor och resurser används klokt. Det kommer att finnas betydligt fler barn och äldre. Visionen visar även på andra samhällutmaningar som det förändrade klimatet, en hårdnande konkurrens i världsekonomin och ökande social polarisering. Samtidigt blir tekniken en allt större del av det moderna samhället och Stockholm kan dra nytta av digitaliseringens möjligheter om vi samtidigt förstår de risker som finns.

Visionen är i likhet med budgeten, indelad i tre huvudteman med samma utgångspunkter som kommunfullmäktiges inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomisk och innovativ storstad för framtiden

Visionen ska verka för att målen i Agenda 2030 uppfylls i de delar där staden har rådighet samt förhålla sig till de regionala utmaningarna och målen i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050. Kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsmål förslås justeras utifrån visionen.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen håller med om att en långsiktig och förankrad vision för Stockholm behövs för att stärka konkurrenskraften och på bästa sätt möta framtida behov och utmaningar. Till det reviderade förslaget bifogas ett tjänsteutlåtande som sammanfattar de viktigaste omvärldsförutsättningarna och de utmaningar som staden står inför. En stor utmaning som lyfts i tjänsteutlåtandet är trygghet och socialt utanförskap. Förvaltningen ser behov av att dessa perspektiv får ett större utrymme i den reviderade visionen.

Den upplevda tryggheten beror inte endast på antal brott eller hur välkött den fysiska miljön är, utan också mycket på medias rapportering. Förvaltningen tror att en utvecklad kommunikation och information kring hur det systematiska trygghetsarbetet bedrivs inom staden kan vara en bra motbild till den bild som andra medier ger, framförallt avseende samverkan och preventiva insatser.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Lindhagensgatan 76
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
kungsholmen@stockholm.se
stockholm.se

I avsnittet om god framkomlighet lyfts att barnens vägar till skolan och fritidsaktiviteter är trygga och säkra. Detta bör gälla alla individer. Förvaltningen vill särskilt framhålla äldre och funktionsnedsatta, då framkomlighet idag upplevs som ett stort problem och behöver hanteras när cykelvägnätet ska fortsätta att växa.

Ett annat perspektiv som kan få ett ökat utrymme är miljöperspektivet och anpassningen till ett förändrat klimat. Förvaltningen saknar beskrivning av hur parker och naturområden har anpassats till klimatutmaningarna med ökad biologisk mångfald och utvecklade ekosystemtjänster.

I Visionen lyfts samverkan och samarbete som en viktig del i att nå visionen om möjligheternas Stockholm. Förvaltningen håller med om detta. Det syns tydligt bland annat inom förskola – skola. Förvaltningen är positiv till att skolan knyts samman och att det inkluderande perspektivet tydliggörs där alla barn och elever ges möjlighet att utveckla sin fulla potential genom hela skoltiden.

Samarbete återfinns också som en viktig del mellan offentliga aktörer, näringsliv och forskningen för att fullt ut ta till vara digitaliseringens möjligheter med målet att Stockholms är en av världens mest innovativa städer. Avsnittet föreslås utvecklas och konkretisera vad som är visionen för ökat samarbete och samverkan mellan kommun och näringsliv och hur detta bidrar till att lösa framtida utmaningar.

Förvaltningen håller om med om att många kommunala verksamhetsområden kommer att kunna effektiviseras och att digitaliseringen och AI erbjuder de möjligheterna. En ökad teknikanvändning är inget mål i sig, utan ett medel för en utvecklad kommunal verksamhet och att förenkla människors vardag. Förvaltningen anser också att det är viktigt att framhålla att den ökande digitaliseringen ställer höga krav på hantering av säkerhet, integritetsfrågor, kunskap och tillgänglighet.

I vision 2040 är det lätt att nå balans mellan arbete, familjeliv och fritid. Ingen äldre ska vara ofrivilligt ensam eller socialt isolerad. Andelen äldre kommer kraftigt att öka och med det fler som har behov av stöd och omsorg. Här lyfter visionen att civilsamhället och anhöriga bereds en stor roll. Förvaltningen vill framhålla att det är viktigt att anhöriga bereds stöd och förutsättningar för att kunna stödja sina närstående, om de så vill. I detta sammanhang bör även

välfärdsteknik och innovationer beaktas då tekniken utgör en viktig del, för att den äldre ska kunna upprätthålla ett oberoende så lång som möjligt.

Förvaltningen anser att kopplingen mellan kartan över en växande storstad och visionen behöver förtydligas. Kapitlet om en hållbar dynamisk och växande stad behöver få en tydligare stadsbyggnadsvision som anger hur Stockholm ska växa samt ge en tydligare bild av hur innerstad, närförort och ytterstad ska utvecklas på ett sätt som skapar möjligheter i alla delar av staden.

Jämställdhetsanalys

I bifogat tjänsteutlåtande beskrivs att Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022 har beaktats i samband med revideringen och att i genomförandet av visionen ska ett jämställdhetsperspektiv alltid finnas med.

Förvaltningen upplever dock att både jämställdhetsperspektivet och barnperspektivet behöver lyftas tydligare och mer konkret i likhet med Agenda 2030.

Genomförande

Visionen är omfattande och det finns behov av att bryta ned visionen så att verksamheterna och medarbetarna förstår hur de kan bidra till att uppfylla visionen. Visionen kan med fördel inarbetas i fullmäktiges budget så att visionen på ett naturligt sätt kommer in i det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet. Som övriga styrdokument ska uppföljningen av visionen ske inom ramen för det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS). Det är bra att uppföljningen sker likvärdigt över staden då det ger möjlighet till jämförelse och gemensamma utvecklingsområden kan spåras.

Förvaltningen önskar att staden centralt tar fram material och verktyg som underlättar för verksamheterna att arbeta i visionens riktning. Det övergripande målet är gemensamt för staden men behov och förutsättningar ser olika ut mellan stadsdelsnämnderna och mellan olika verksamheter. Detta bör verktygen ta hänsyn till för att skapa engagemang och ge möjlighet till nytänkande. För att uppnå visionen för staden behöver samtidigt stadsdelsnämnderna och bolagen ta ett gemensamt ansvar för utvecklingen i staden som helhet. Förslagsvis kan staden centralt ge uppdrag som stödjer samverkan.

Förvaltningen ser positivt på att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta förslag till hållbarhetsrapport för att följa genomförandet av

visionen som ett komplement till ILS-webb. Dessa rapporter kan med fördel bygga vidare på de rapporter som redovisats senaste åren så att utvecklingen kan följas över tid.

För att ge inspiration i arbetet med visionen föreslår förvaltningen att staden lyfter fram goda exempel från samtliga förvaltningar. Dessa exempel skulle kunna visa en bredd av stora och små innovationer och kreativa lösningar och vad de ger för effekt.

År 2040 förväntas staden ha över 1,3 miljoner invånare. Som ärendet nämner kommer fler stockholmare med särskilda behov att ställa höga krav. För att kunna möjliggöra visionen krävs en hög medvetenhet och kompetens. Det är viktigt att samtliga av stadens chefer ges förutsättningar att bedriva ett nära och tillitsfullt ledarskap för att uppnå god arbetsmiljö med delaktiga och engagerade medarbetare.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Stockholm stads vision 2040